

Deres ref.
17/3462-1

Vår ref.
17/00104

Dato
24.08.2017

Uttalelse om forslag til endring av forskrifter om akvakultur for tilpasning til transport, oppbevaring, bruk og produksjon av rensefisk.

Ansvarlig myndighet: Nærings- og fiskeridepartementet
Regelrådets vurdering: **Gul: Utredningen har svakheter**

Regelrådet skal granske utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivet. Regelrådets rolle er å ta stilling til om konsekvensutredningene tilfredsstillende de kravene som utredningsinstruksen stiller, og om konsekvensene for næringslivet har blitt tilstrekkelig kartlagt. Regelrådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Regelrådets konklusjon om forslaget

Regelrådets vurdering er at utredningen har svakheter når det gjelder tallfesting og virkninger for næringene, jf. kravene i utredningsinstruksen, punkt 2-1 og 2-2.

For å bedre beslutningsgrunnlaget burde kostnadene knyttet til nødvendig oppgradering av anlegg vært forsøkt anslått eller skissert. Videre burde det vært forsøkt å kartlegge nærmere hvor mange som blir berørt. Også en grundigere vurdering av effekten på konkurransesituasjonen og vurderinger rundt virkningen for små foretak, hadde styrket beslutningsgrunnlaget.

Regelrådet mener at virkningen av endringsforslagene bør evalueres etter at de har virket en tid.

1. Beskrivelse av forslaget og dets formål

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår endringer i akvakulturregelverket, slik at det bedre tilpasses akvakultur, bruk, oppdrett og oppbevaring av rensefisk. Det medfører forslag til endringer av følgende forskrifter som vedrører oppdrettsnæringen:

- akvakulturforskriften
- laksetildelingsforskriften
- forskrift om transport av akvakulturdyr
- forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoo-butikker m.m.
- forskrift om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende
- forskrift om utøvelse av fisket i sjøen
- forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen
- lakselusforskriften

Formålet med forslaget er å oppdatere regelverket, slik at det er bedre tilrettelagt for miljøvennlig avlusing i lakseoppdrettsnæringen, samt ivaretagelse av naturens mangfold.

2. Departementets vurdering av konsekvensene for næringslivet

Departementet mener at noen av regelverksendringene som er foreslått vil kunne innebære tekniske og økonomiske konsekvenser for oppdrettsnæringen knyttet til rapportering, rømmingssikring og akvakulturtilatelse. For aktører som driver med akvakultur av rensefisk, kan det bli nødvendig med enkelte tekniske oppgraderinger, men departementet antar at de fleste landanleggene allerede oppfyller kravene. Virksomheter som har faste installasjoner for midlertidig oppbevaring av rensefisk som ikke oppfyller nødvendige krav, må påregne oppgraderinger som vil kunne være kostbare. Selv om endringsforslagene kan påføre næring og forvaltning ekstra byrder og kostnader, anser departementet rensefisk som nytte dyr i norsk oppdrett.

3. Hvorfor Regelrådet prioriterer å uttale seg i denne høringen

Regelrådet har i sin prioritering lagt vekt på at rensefisk har en viktig rolle, og er et viktig element for at oppdrettsnæringen skal kunne utvikle seg videre på en bærekraftig måte.

Regelrådet har også tidligere vist til, og vektlagt, at lakse- og ørretoppdrett er en økonomisk svært viktig næring for Norge.

4. Regelrådets vurdering av om utredningen oppfyller kravene i utredningsinstruksen

4.1 Er minimumskravene til innhold i beslutningsgrunnlag oppfylt j.f. utredningsinstruksen 2-1?

Utredningsinstruksens punkt 2-1 angir hvilke minimumskrav som skal stilles til utredningen. Disse seks spørsmålene skal besvares i enhver utredning.

4.1.1 *Hva er problemet og hva vil vi oppnå?*

Departementet mener at dagens regelverk ikke ivaretar utviklingen innenfor området rensefisk. Det er redegjort for ventet fremtidig utvikling i oppdrettsnæringen og det vises til behovet for å ta i bruk nye og mer miljøvennlige metoder for å få bukt med lakselusa. Regelrådet mener at dette er tilstrekkelig begrunnet.

4.1.2 *Hvilke tiltak er relevante?*

Departementet foreslår endringer i flere forskrifter for å legge bedre til rette for bruk av rensefisk i bekjempelsen av lakselus slik at de tilpasses den økte bruken av rensefisk og at rensefisken ivaretas. Det er ikke vurdert andre tiltak enn regelverksendringer, men alternative utforminger av forskriftene er vurdert. Andre tiltak for lusebekjempelse er omtalt i høringsnotatet. Regelrådet mener at dette spørsmålet er tilstrekkelig besvart.

4.1.3 *Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?*

Departementet legger vekt på at tiltakene som foreslås skal være gjennomførbare innenfor en bærekraftig forvaltning.

4.1.4 *Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt?*

I høringsnotatet er det vist til de positive effektene for næringene og miljøet, men det er også skrevet at forslaget vil medføre ekstra byrder og kostnader for næringene. Det er begrenset tallfesting av virkningene av forslagene. Kun kostnadene knyttet til nye krav til båter som transporterer rensefisk er angitt. Departementet skriver at tiltakene berører både den tradisjonelle oppdrettsnæringen og «rensefisk-næringen» (oppdrett og fangst), men for enkelte av tiltakene skriver departementet at de ikke per i dag har konkret oversikt over hvor mange som vil bli berørt. Tiltaket er ikke tidsavgrenset. Det er ikke mulig for Regelrådet å vurdere – ut fra de opplysninger som gis i høringsnotatet – om tiltaket påvirker konkurranseforholdene både internt i næringen og internasjonalt.

Regelrådet mener at dette punktet i utredningsinstruksen ikke er tilfredsstillende besvart.

4.1.5 *Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?*

Det tiltaket som anbefales er oppdatering av regelverket slik at det legges til rette for økt satsing på bruk av rensefisk. Regelrådet ser at det i høringsnotatet er omtalt ulike utforminger av regelverket og det er gjennomgående gode begrunnelser der det er drøftet ulike utforminger. Regelrådet mener at dette punktet er tilfredsstillende besvart i utredningen.

4.1.6 *Hva er forutsetningen for en vellykket gjennomføring?*

Departementet foreslår at krav om akvakulturtillatelse for midlertidig oppbevaring av rensefisk først skal tre i kraft fra 1. januar 2019, for å sikre at alle berørte får behandlet sine søknader i tide.

Regelrådet mener det bør vurderes å evaluere regelverksendringene etter en tid. For at slik evaluering skal være mulig, burde målene for reguleringen vært noe mer konkrete og etterprøvbare.

4.2 Er utredningens omfang og grundighet tilpasset tiltakets virkninger jf. utredningsinstruksen 2-2?

Basert på høringsnotatet kan ikke Regelrådet ta stilling til riktig analysenivå. En grundigere besvarelse av minimumsspørsmålene ville styrket beslutningsgrunnlaget. Det er i denne saken særlig usikkerhet rundt hvor vesentlige kostnadene knyttet til nødvendig oppgradering av anlegg vil være og hvor mange som vil måtte gjøre slik oppgradering.

5. Særskilt vurdering om hensynet til små virksomheter

Forholdet til små bedrifter er ikke hensyntatt spesielt, og høringsnotatet inneholder ikke tallgrunnlag som beskriver strukturen i «rensefisk-næringen» utover at antall rensefisk-oppdrettere er lavt.

6. Er det nye eller endrede regelverket utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

På grunn av mangelfull tallfesting av de samlede virkningene, og manglende estimering av de økte kostnadene for næringen, kan Regelrådet ikke vurdere dette spørsmålet. Regelrådet mener dette er en svakhet i høringsnotatet.

Det er likevel flere eksempler på at departementet, ved utformingen av endret regelverk, har valgt løsninger som har ivaretatt hensynet til at byrder unngås. Dette er positivt.

7. Samlet vurdering

Regelrådets vurdering er at utredningen har svakheter når det gjelder tallfesting og virkninger for næringene, jf. kravene i utredningsinstruksen, punkt 2-1 og 2-2.

For å bedre beslutningsgrunnlaget burde kostnadene knyttet til nødvendig oppgradering av anlegg vært forsøkt anslått eller skissert. Videre burde det vært forsøkt å kartlegge nærmere hvor mange som blir berørt. Også en grundigere vurdering av effekten på konkurransesituasjonen og vurderinger rundt virkningen for små foretak, hadde styrket beslutningsgrunnlaget.

Regelrådet mener at virkningen av endringsforslagene bør evalueres etter at de har virket en tid.

Med hilsen

Sandra Riise

leder
Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer